CIM 72/69

MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEUHYGIËNE

'S GRAVENHAGE, ZEESTRAAT 73 - TELEFOON: 070-18.32.20 - TELEGRAMADRES: VOMIL

dG/Kr

Aan Zijne Excellentie de Heer
Minister-President,
Voorzitter van de Raad van Ministers,
Plein 1813 no. 4
's-GRAVENHAGE

Uw kenmerk | Uw brief van | Ons kenmerk IZ 10.988

Onderwerp Verslag van de Milieu Ministers-Conferentie te Bonn

Datum 20 november 1972

Bijgaande moge ik U, ter kennisneming van de Ministerraad, het Communiqué van bovengenoemde Conferentie aanbieden (in het Duits, Engels en Frans, benevens een Nederlandse vertaling).

De Conferentie heeft op uitnodiging van de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland op 30 en 31 oktober 1972 te Bonn plaatsgevonden. Aan de Conferentie namen deel de voor milieuvraagstukken verantwoordelijke Ministers van de vergrote Gemeenschap.

De indruk bestaat dat de Conferentie, die gewijd was aan de beginselen van het Europees milieubeleid en de opstelling van de EEG-lidstaten ten aanzien van de milieupolitiek in de organen van de Verenigde Naties, door de Duitse Regering mede om electorale doeleinden was belegd.

De eigenlijke Conferentie heeft zich beperkt tot 31 oktober. Hieraan is op 30 oktober ambtelijk overleg voorafgegaan onder leiding van Staatssecretaris Hartkopf.

-/2

Verzoeke één onderwerp per brief te behandelen en bij beantwoording afdeling, nummer en datum te vermelden.

VOMI model A

© NA, 2.05.313, Buitenlandse Zaken, blok 3, 1965-1974 (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 14372
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S02688

Tijdens dit ambtelijk vooroverleg, dat moeizaam verliep vanwege een onvoldoende Duitse voorbereiding van de Conferentie en een gebrekkige organisatie tijdens de Conferentie zelf, is uitvoerig en langdurig gediscussieerd over de redaktie van het Communiqué, waarover vooral tussen de Franse en Nederlandse delegatie verschil van mening bestond.

Het voornaamste politieke geschilpunt betrof het kader van de bijeenkomsten van de voor milieuvraagstukken verantwoordelijke Ministers van de vergrote Gemeenschap.
Tegenover de opvatting van de Nederlandse delegatie dat het overleg over Europese milieuvraagstukken op grond van de uitspraken van de Europese Top-conferentie te Parijs in het vervolg in de Gemeenschap te Brussel diende plaats te vinden, werd van Franse zijde gesteld dat de mogelijkheid moest blijven bestaan, dat de voor het milieu verantwoordelijke Ministers ook buiten de Instellingen van de Gemeenschap, op intergouvernementale basis, over Europese milieuproblemen zouden kunnen spreken.

Het compromis, dat tenslotte kort voor de slotzitting van de Conferentie in direct overleg tussen Minister Poujade en mij werd bereikt, omvatte de invoeging van de woorden "voor de eerste maal" in paragraaf 1, waarmee de Fransen beoogden deze Conferentie buiten het Brussels kader, niet als een op zichzelf staande bijeenkomst te doen beschouwen. Daartegenover aanvaardden zij echter de tekst van paragraaf 7 waarin wordt verwezen naar de noodzaak van regelmatige bijeenkomsten van de EEG Ministerraad, teneinde vóór de

door de Staats- en Regeringschefs tijdens de Parijse Topconferentie gestelde termijn van 31 juli 1973, een aktieprogramma voor een Europees milieubeleid op te stellen. Hiermede is het accent komen te liggen op verder Brussels overleg.

Mede als gevolg van het feit, dat men in tijdnood dreigde te raken door de zich lang voortslepende discussies over deze aangelegenheid is het voorstel van de Duitse delegatie tot instelling van een Comité van hoge ambtenaren, waartegen bij meerdere delegaties (waaronder de Nederlandse) in dit stadium bezwaren bestonden, door Duitsland ingetrokken. De andere delegaties waren in het algemeen van mening dat een eventuele behoefte aan een dergelijk Comité beter in EEG-overleg kon worden bekeken, mede in verband met de institutionele aspecten van de instelling daarvan.

In paragraaf 3 is vastgesteld dat de nationale milieuprogramma's op basis van een lange termijnvisie in de Gemeenschap dienen te worden gecoördineerd en geharmoniseerd. Het opnemen van de gedachten van een lange termijn conceptie is met name van Engelse zijde naar voren gebracht. Op voorstel van de Nederlandse delegatie is, ondanks verzet in eerste instantie van Franse zijde, opgenomen dat ook harmonisatie van het beleid noodzakelijk is.

In paragraaf 4 zijn een aantal gemeenschappelijke beginselen voor het milieubeleid vastgelegd. Wat betreft het beginsel dat "de vervuiler betaalt" is daarbij op Nederlands voorstel aansluiting gezocht bij de in de OESO reeds aanvaarde formule. Met name van Franse zijde kwam naar voren dat uitzonderingen op het beginsel mogelijk moeten blijven,

-/4

waarbij als voorbeeld werd aangehaald de in de Rijn Ministers Conferentie bereikte overeenstemming over de verdeling van de kosten van zoutopslag in de Elzas. Ook van Duitse zijde was in het oorspronkelijke ontwerp een formule opgenomen die meer ruimte gaf aan uitzonderingen dan in de OESO overeengekomen.
Voorts is opnieuw in het voetspoor van de Stockholm-conferentie, het beginsel aanvaard dat activiteiten in een land geen schade mogen toebrengen aan het milieu in een ander land. Een dergelijke formule lijkt van belang om ook in het kader van het EEG milieuoverleg een basis te hebben voor de voor Nederland zo belangrijke problematiek van de grensoverschrijdende vervuiling.
Op aandringen van de Deense delegatie is tenslotte een passage opgenomen over het noodzakelijk geachte evenwicht tussen de bevordering door de Gemeenschappen van een gecoördineerde voortgang in het nationale milieubeleid, en de wenselijkheid dat door dit beleid de voortgang welke op nationaal niveau kan worden gemaakt, niet wordt vertraagd.

In paragraaf 6 zijn reeds een aantal onderwerpen opgenomen waarop het Europese milieubeleid zich in de toekomst onder meer zal kunnen richten. Nederland heeft daarbij, mede op Duits verzoek, de kwestie van de verwerking van giftige afvalstoffen naar voren gebracht.
Voorts is op Nederlands voorstel opgenomen consultatie over plannen voor ruimtelijke ordening in de grensgebieden, zij het dat deze consultatie beperkt is gebleven tot de milieu-aspecten van die plannen.

Concluderend is mijn indruk van de resultaten van de Conferentie dat met name het aanvaarden van een aantal beginselen, een bijdrage kan vormen voor versnelde voortgang van het overleg over een gemeenschappelijk aktieprogramma van de EEG.

-/5

Voorafgaande aan de Conferentie was immers van Duitse zijde steeds aangedrongen op het opstellen van een aantal van dergelijke beginselen alvorens tot een concreet aktieprogramma te komen. Voorts zou de Conferentie naar mijn indruk een nadere politieke impuls kunnen geven aan het tot stand brengen van een Europees milieubeleid door de instellingen van de Gemeenschappen.

DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID EN MILIEUHYGIENE

CIM 72/70

C O M M U N I Q U E

1. Op 31 oktober 1972 zijn in Bonn voor de eerste maal de voor milieuvraagstukken verantwoordelijke ministers van de lid-staten van de vergrote Europese Gemeenschappen op initiatief van de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland bijeengekomen, om gemeenschappelijk problemen van een Europese milieupolitiek te bespreken. Aan deze Conferentie hebben deelgenomen:

Theo Lefèvre — België
Minister van Staat
Staatssecretaris voor wetenschapspolitiek en wetenschapsprogramma's

Jens Kampmann — Denemarken
Minister voor Openbare Werken en Milieubescherming

Robert Poujade — Frankrijk
Minister voor Milieu- en Natuurbescherming

De Rt.Hon. Peter Walker,
MBE, MP — Groot-Brittannië
Minister voor Milieu-aangelegenheden

Robert Molloy, T.D. — Ierland
Minister voor het bestuur van de Gemeenten

Pierluigi Romita — Italië
Minister voor de Coördinatie van Wetenschappelijk Onderzoek

Emile Krieps — Luxemburg
Staatssecretaris van het Ministerie van Binnenlandse Zaken

Dr. L.B.J. Stuyt — Nederland
Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne

Hans-Dietrich Genscher — Bondsrepubliek Duitsland
Bondsminister van Binnenlandse Zaken

De Commissie, die door de Regering van de Bondsrepubliek Duitsland tot deelneming was uitgenodigd, was door haar lid, Prof. A. Spinelli, vertegenwoordigd.

2. De Ministers hebben in grote lijnen beginselen van een Europese milieupolitiek aangegeven met de bedoeling een bijdrage te leveren tot de uitvoering van de slotverklaring, die daartoe werd afgelegd door de Staats- en Regeringschefs bij gelegenheid van de Topconferentie van 19 en 20 oktober 1972. De Staats- en Regeringschefs hadden de nadruk gelegd op de betekenis van een milieubeleid in de Gemeenschappen en de instellingen van de Gemeenschappen uitgenodigd, uiterlijk 31 juli 1973 een programma van aktie met een nauwkeurig tijdschema op te stellen.

3. De Ministers waren het er over eens, dat belangrijke aspecten van het milieubeleid in verschillende landen niet langer afzonderlijk ontworpen en uitgevoerd mogen worden. Nationale programma's op deze gebieden zouden op basis van een gemeenschappelijk lange termijn concept binnen de Gemeenschap dienen te worden gecoördineerd en het milieubeleid te worden geharmoniseerd. Een dergelijk beleid zou de verbetering van de kwaliteit van het leven tot doel dienen te hebben. De Economische groei mag daarom niet alleen vanuit kwantitatieve gezichtspunten worden bezien.

4. De Ministers waren van mening, dat akties betreffende het milieu in deze zin door zekere gemeenschappelijke principes moeten zijn bepaald:

- Elk gebruik van de natuurlijke hulpbronnen en van het natuurlijke milieu, dat gepaard gaat met het toebrengen van aanzienlijke schade aan het ecologische evenwicht, behoort te worden vermeden.

- Het toebrengen van schade aan het milieu dient a priori te worden vermeden en niet pas achteraf te worden bestreden wanneer de gevolgen zich openbaren.

- Het peil van de wetenschappelijke en technologische kennis in de Gemeenschap, hetwelk een absoluut noodzakelijke voorwaarde voor elke doeltreffende aktie bij de bestrijding van verontreinigingen is, dient te worden verbeterd.

- Technische vooruitgang moet óók het streven naar bescherming van het milieu inhouden; deze vooruitgang die een vereiste is voor de bescherming van het milieu, kan en moet met de economische ontwikkeling verenigbaar zijn.

- De kosten van het vermijden en uit de weg ruimen van alles, wat het milieu belast, moeten in beginsel door de veroorzaker worden gedragen. Wel zijn - vooral gedurende de overgangsperioden - uitzonderingen respectievelijk aparte regelingen denkbaar, voorzover deze geen aanzienlijke ontwrichtingen in de internationale handelsbetrekkingen en investeringen tot gevolg hebben.

- Bij alle technische plannings- en beslissingsprocessen dient met milieuaspecten zo vroeg mogelijk rekening te worden gehouden.

- In de geest van de in Stockholm vastgestelde verklaring over het milieu van de mens dient er zorg voor te worden gedragen, dat door activiteiten in een bepaald land geen nadeel voor het milieu in een ander land wordt veroorzaakt.

- Doel van het milieubeleid in de Gemeenschap moet hierin bestaan, dat zoveel mogelijk een gecoördineerde en geharmoniseerde vooruitgang van het nationale beleid (van een gegeven ogenblik) bevorderd wordt, zonder dat echter de vooruitgang verhinderd wordt, die op

-/4

nationaal niveau reeds bereikt werd of bereikt zou kunnen worden. Een zodanige vooruitgang moet worden gerealiseerd in een vorm, die het goede functioneren van de gemeenschappelijke markt niet in gevaar brengt.

5. De Ministers waren het er over eens, dat de uitvoering van het milieubeleid in de Gemeenschap door de volgende gezichtspunten moet zijn bepaald:

- Bij elke soort van hinder van het milieu moet het niveau van aktie (plaatselijk, regionaal, nationaal, multinationaal, Gemeenschap) worden vastgesteld, welke is aangepast aan de aard van de hinder zowel als aan de te beschermen geografische zone.
- Op gemeenschapsniveau dient het streven te worden geconcentreerd op taken, waarvan op dit niveau een zo groot mogelijk resultaat mag worden verwacht; daartoe behoort een zorgvuldige keuze van de prioriteiten.

6. De Ministers juichten de door talrijke regeringen en door de Commissie van de Europese Gemeenschappen genomen initiatieven toe, die ten doel hebben, de rol van de Gemeenschappen in een Europees milieubeleid duidelijker te definiëren. Zij waren van oordeel, dat allereerst o.a. initiatieven op de volgende gebieden moeten worden genomen:

- Het in het leven roepen van een gemeenschappelijke methodologie voor de opsporing, meting en controle van verontreinigende stoffen en hinder; dit zou kunnen leiden tot
  - het opstellen van gemeenschappelijke gezondheidsnormen voor bepaalde gebruiksdoeleinden van het water,
  - harmonisering van de methoden voor het opstellen van kwaliteitsnormen, in het bijzonder op het gebied van de bescherming van wateren,

- het stellen of verscherpen van richtlijnen voor verontreinigende produkten.

- Onderzoek van de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van een gemeenschappelijk informatiesysteem betreffende de bestaande documentatie ter verbetering van het peil van de kennis over belangrijke milieuproblemen. Een dergelijk systeem zou een bijdrage dienen te leveren aan de werking van het informatiesysteem, dat bij toepassing van de aanbevelingen van de Stockholmse conferentie in het leven zal worden geroepen.

- Studies voor het onderzoek naar de mogelijkheden van een ontwikkeling van gemeenschappelijke procedures voor de regeling van het uit de weg ruimen van giftige afvalstoffen.

- Consultering omtrent de milieuaspecten van ontwikkelingsplannen voor grensgebieden.

7. De ministers zijn van mening, dat de uitnodiging aan de staats- en regeringschefs, om vóór 31 juli 1973 een programma van actie samen te stellen, regelmatige vergaderingen van de Raad vereist.

8. De minsters juichten vervolgens de belangrijkste resultaten van de milieuconferentie van de Verenigde Naties in juni 1972 te Stockholm toe. Zij hebben uit deze conferentie in de eerste plaats de volgende conclusies getrokken:

- In overeenstemming met de conclusies van de conferentie te Stockholm moet de regionale samenwerking, die vaak een betere

oplossing van de problemen mogelijk maakt, worden geïntensiveerd;

- De wereldomvattende samenwerking moet zich concentreren op die gebieden, waar een wereldomvattend streven op grond van de betreffende, milieuproblemen vereist is; deze moet steunen op de instellingen en speciale organisaties van de Verenigde Naties, die reeds belangrijk werk hebben verricht en waarvan de actie moet worden voortgezet en versterkt;
- Globale milieupolitiek is alleen mogelijk op basis van nieuwe meer doeltreffende vormen van internationale samenwerking, die zowel met de ecologische correlaties als met de interdependentie van de economie in de wereld rekening houdt.

9. De ministers waren het er over eens, dat de lid-staten van de Europese Gemeenschappen hun gemeenschappelijke verantwoordelijkheid tegenover de ontwikkelingslanden dienen te onderstrepen door er in de daarvoor in aanmerking komende gevallen gemeenschappelijk naar te streven, de doeleinden en programma's van de Verenigde Naties op het gebied van het milieu te ondersteunen en te bevorderen.

10. De doeltreffendheid van het streven naar de bevordering van een globaal milieu-onderzoek en milieupolitiek zal door een duidelijke conceptie van een Europese milieupolitiek op lange termijn worden versterkt.

De ministers waren het er over eens, dat de lid-staten van de Europese Gemeenschappen ten aanzien van de activiteiten van de internationale organisaties op het gebied van het milieu eenzelfde gedragslijn moeten volgen en naar een gemeenschappelijke houding moeten streven.

-/7

De ministers hebben zeer in het bijzonder de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid van een duidelijke taakafbakening tussen de verschillende internationale organisaties - daarbij rekening houdend met de bijzondere doelstellingen van die organisaties -, ten einde dubbel werk te vermijden; zij hebben eveneens onderstreept, dat het noodzakelijk is, realistische prioriteiten voor elk van deze organisaties te stellen.

Menken/VenM/21 november 1972